

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През второто тримесечие на 2024 г. брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 2.1% в сравнение с второто тримесечие на 2023 г. и с 0.5% спрямо първото тримесечие на 2024 г. по сезонно изгладени данни.

Второ тримесечие на 2024 година

БВП в стойностен обем, текущи цени

През второто тримесечие на 2024 г. произведеният БВП¹ възлиза на 47 675.1 млн. лв. по текущи цени според предварителните данни (виж табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат по 7 399 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.816605 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 26 244 млн. долара и съответно на 4 073 долара на човек от населението. Преизчислен в евро, БВП е 24 376 млн. евро, като на човек от населението се падат по 3 783 евро.

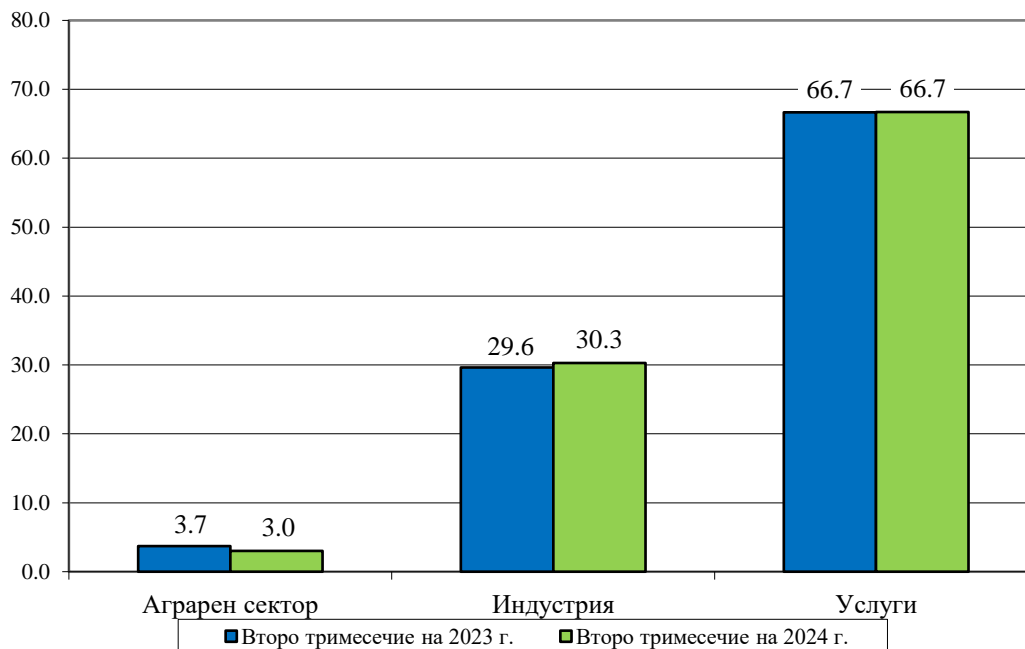
Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност (БДС)² през второто тримесечие на 2024 г. възлиза на 41 428.8 млн. лв. по текущи цени.

¹ **Брутният вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:
- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика;
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги;
- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

**БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ
ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)**

Фиг. 1. Структура на брутната добавена стойност по икономически сектори през вторите тримесечия на 2023 и 2024 година, %

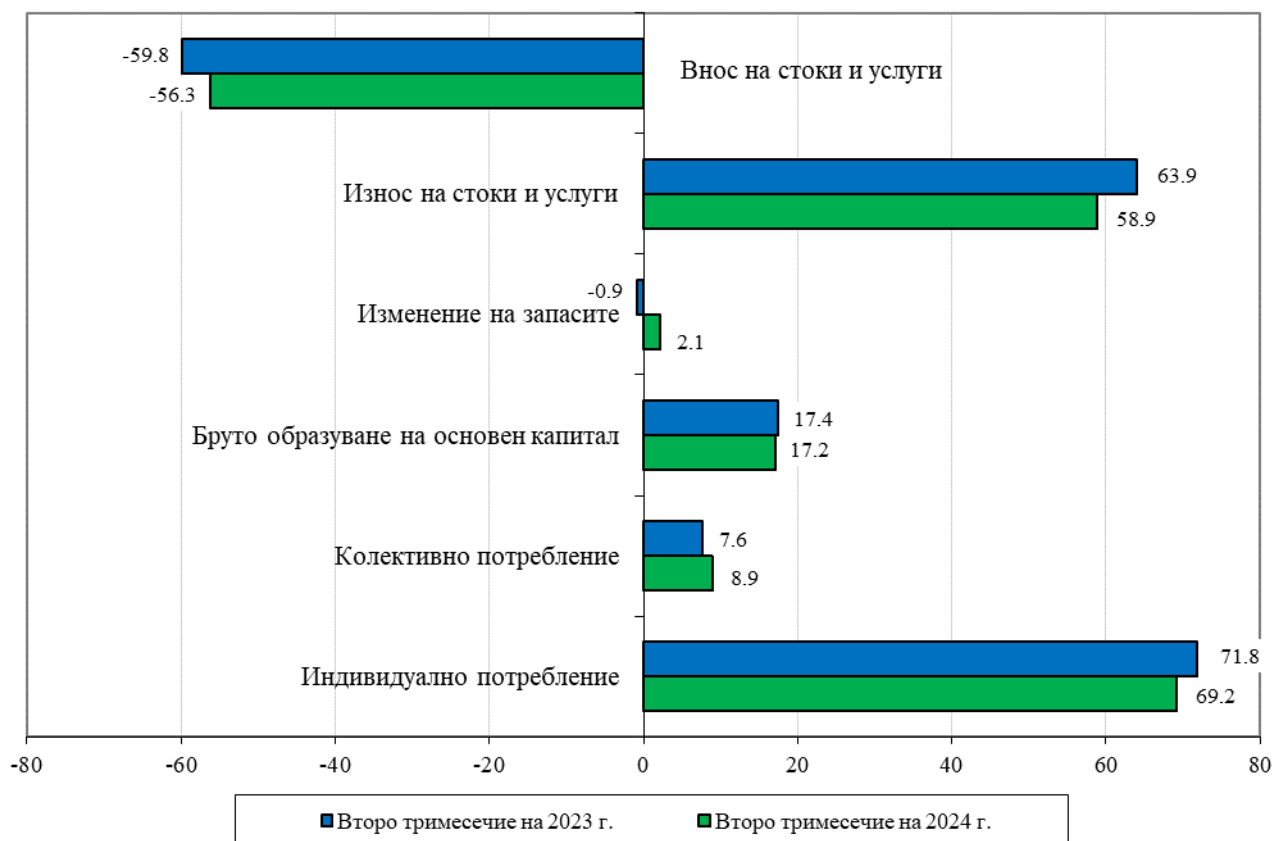
През второто тримесечие на 2024 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката е 3.0%, което е намаление с 0.7 процентни пункта спрямо второто тримесечие на 2023 година.

Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.7 процентни пункта - до 30.3%.

Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сектора на услугите, остава на същото равнище през второто тримесечие на 2024 г. спрямо второто тримесечие на 2023 година - 66.7%.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

Фиг. 2. Компоненти на крайното използване на БВП през вторите тримесечия на 2023 и 2024 година, %

През второто тримесечие на 2024 г. за крайно потребление³ се изразходват 78.1% от БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал⁴) формират 17.2% от БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

Темп на прираст на БВП и БДС по сезонно изгладени данни

Тримесечни изменения

През второто тримесечие на 2024 г. БВП нараства с 0.5% спрямо предходното тримесечие според предварителните и сезонно изгладени данни (виж табл. 2 от

³ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

⁴ **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

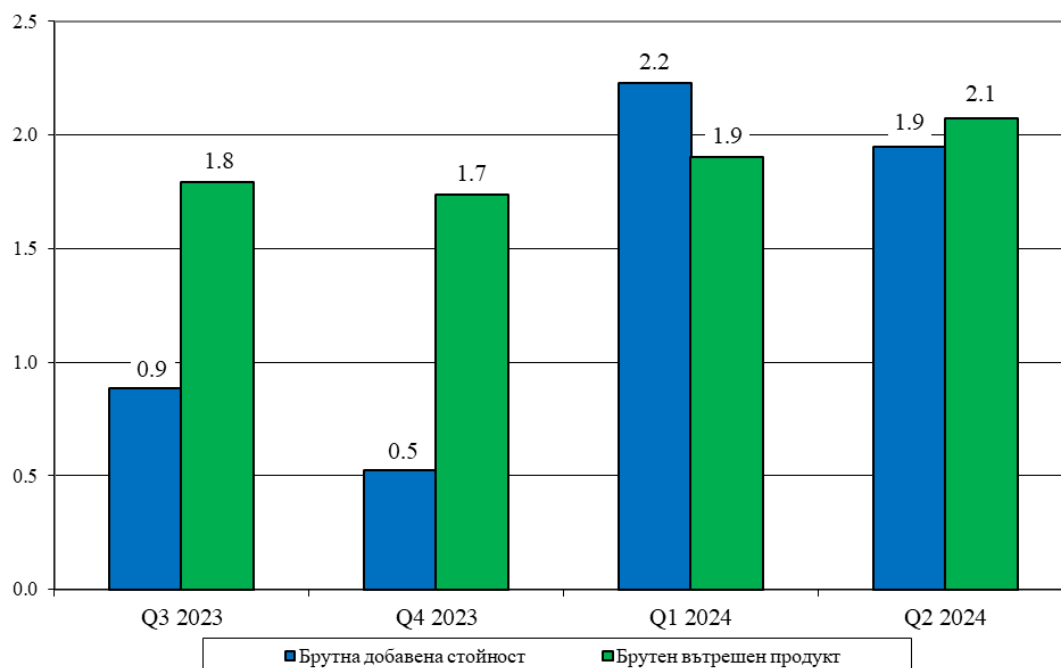
приложението). Брунтата добавена стойност в икономиката нараства с 0.3% на тримесечна база.

Сезонно изгладените данни за второто тримесечие на 2024 година показват нарастване на крайното потребление с 0.9% спрямо предходното тримесечие. През второто тримесечие на 2024 г. износьт на стоки и услуги се увеличава с 1.4%, а вносьт на стоки и услуги - с 2.0% в сравнение с предходното тримесечие по сезонно изгладени данни.

Годишни изменения

През второто тримесечие на 2024 г. в сравнение с второто тримесечие на 2023 г. БВП нараства с 2.1%, а БДС - с 1.9% според сезонно изгладените данни (виж табл. 2 от приложението).

Фиг. 3. Темп на прираст на БВП и на БДС спрямо съответното тримесечие на предходната година %

Растежът на БДС се определя от увеличението при следните икономически дейности:

- „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство“ - с 3.5%, „Строителство“ - с 1.8%, „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - с 1.7%, „Държавно управление; образование; хуманно

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

здравеопазване и социална работа" - с 1.6%, „Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване" - с 1.5%, „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности" - с 1.1%, „Селско, горско и рибно стопанство" - с 0.4% и „Финансови и застрахователни дейности" - с 0.1%.

Спад е регистриран при „Операции с недвижими имоти" - с 0.2% на годишна база.

По отношение на компонентите на крайното използване, влияние за регистрирания икономически ръст има крайното потребление - с увеличение от 3.0% и бруто образуване на основен капитал - с 3.6%. През второто тримесечие на 2024 г. износьт на стоки и услуги бележи спад с 0.3%, докато вносьт на стоки и услуги нараства с 4.9%.

Методологични бележки

Тримесечните оценки на националните сметки за БВП и неговите компоненти се разработват в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични на уеб сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена в икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите;

- БВП е сума от крайно използваните продукти и услуги от резидентните единици плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги;

- БВП е сума от компенсацията на наетите лица, нетните данъци върху производството и вноса, брутния опериращ излишък и смесения доход.

Брутната добавена стойност е разликата между произведената брутна продукция и междинните производствени разходи.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се осъществява с помощта на официално препоръчания от Евростат софтуерен продукт JDemetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS.

Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане.

**БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ
ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)**

Приложение

Таблица 1

**Брутен вътрешен продукт за второто тримесечие на 2024 г.
по сезонно неизгладени данни**

№	Показатели	Второ тримесечие на 2024 г.		
		стойностен обем в текущи цени, млн. лв.	относителен дял, %	
			в БДС	в БВП
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	41428.8	100.0	86.9
2	Аграрен сектор	1248.6	3.0	2.6
3	Индустрия	12552.0	30.3	26.3
4	Услуги	27628.2	66.7	58.0
5	Корективи	6246.3		13.1
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	47675.1		100.0
	<i>По елементи на крайното използване:</i>			
7	Крайно потребление (8+9)	37242.3		78.1
8	Индивидуално	32986.3		69.2
9	Колективно	4256.0		8.9
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	9198.1		19.3
11	В основен капитал	8190.8		17.2
12	Изменение на запасите	1007.3		2.1
13	Външнотърговско салдо (14 - 15)	1234.7		2.6
14	Износ на стоки и услуги	28072.5		58.9
15	Внос на стоки и услуги	26837.8		56.3
16	Статистическа разлика	0.0		0.0

**БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ
ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)**

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

№	Показатели	Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		III 2023	IV 2023	I 2024	II 2024	III 2023	IV 2023	I 2024	II 2024
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори	0.3	0.3	1.0	0.3	0.9	0.5	2.2	1.9
2	Селско, горско и рибно стопанство	-3.3	2.9	1.3	-0.3	-5.2	-0.8	1.4	0.4
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.1	-1.0	1.8	-0.5	2.6	-0.1	3.0	1.5
4	Строителство	0.4	0.5	0.3	0.5	0.7	1.4	1.4	1.8
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.3	0.9	1.5	0.7	1.9	2.4	3.2	3.5
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.3	0.4	0.5	0.4	0.7	1.0	1.5	1.7
7	Финансови и застрахователни дейности	0.4	-0.2	0.0	-0.2	1.1	0.0	0.8	0.1
8	Операции с недвижими имоти	0.1	0.3	-0.5	-0.1	0.8	0.5	0.0	-0.2
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	-0.5	0.5	0.4	0.7	-0.3	-1.5	1.0	1.1
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.5	0.2	0.8	0.1	1.7	0.5	2.6	1.6
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-0.8	0.5	0.4	-0.2	-1.6	-0.6	0.7	0.0
12	Корективи	1.6	1.7	-1.2	2.0	8.5	9.8	2.7	4.1
13	Брутен вътрешен продукт	0.5	0.5	0.5	0.5	1.8	1.7	1.9	2.1
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.5	0.7	0.9	0.9	4.1	2.5	3.4	3.0
15	Индивидуално	0.0	0.8	0.9	1.3	4.6	2.8	3.7	3.1
16	Колективно	0.2	0.2	0.6	0.0	0.0	-0.1	1.4	1.0
17	Бруто капиталообразуване
18	В основен капитал	6.7	-1.0	-0.6	-1.3	9.4	4.1	8.7	3.6
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	-0.5	0.9	-2.2	1.4	-3.2	-2.1	-2.1	-0.3
22	Внос на стоки и услуги	1.8	3.0	-2.0	2.0	-6.9	-4.5	-3.7	4.9

¹ Темпът на прираст е изчислен въз основа на сезонно изгладени верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2015 година.